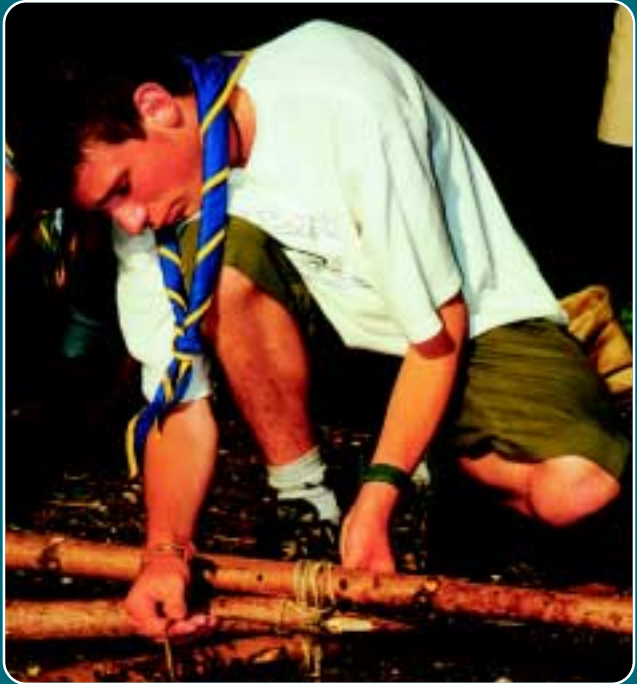

TABORNIŠKI PRIROČNIK

VOZLI IN PIONIRSKI OBJEKTI

VOZLI IN PIONIRSKI OBJEKTI

Ljubljana, marec 2001

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796.54(035)

VOZLI in pionirski objekti / [avtorji Maja Cvek ... [et al.] ; fotografije Igor Bizjak ... [et al.] ; ilustracije Igor Bizjak ... [et al.] . - Ljubljana : Zveza tabornikov Slovenije, 2001. - (Taborniški priročnik)

ISBN 961-6134-27-2

l. Cvek, Maja

111822336

VSEBINA

UVOD	
VRV	
VOZLI IN VEZI	
MATERIAL	
ORODJE	
BIVAKI IN LEŽIŠČA	
OGNJI IN OGNJIŠČA	
MANJŠI PIONIRSKI OBJEKTI	
VEČJI PIONIRSKI OBJEKTI	

Opozorilo!

Nekateri postopki in tehnike opisane v tem priročniku, se lahko izvajajo samo pod strokovnim nadzorom za to usposobljene oziroma odgovorne osebe oziroma samo v primeru, ko je v nevarnosti človeško življenje. Tudi uporaba orodja in pripomočkov opisanih v priročniku, je dovoljena le strokovno usposobljenim osebam.

Posledično založnik ne nosi odgovornosti za kakršnekoli poškodbe, škodo, materialno in finančno izgubo ali sodne postopke, ki bi bili posledica rabe ali zlorabe vsebine priročnika.

Postopkov in tehnik ne izvajajte na posestvu brez dovoljenja lastnika. Spoštujte vse veljavne zakone na področju lastninskih pravic, varstvu okolja, varstva pred požarom, varstva rastlin in živali.

UVOD

V času osvajanja divjega zahoda, so bili “pionirji” naseljenci, novih, nepoznatih ozemelj. Njihova bivališča in objekti so bili zgrajeni s preprostim orodjem in z naravnimi materiali. Po njih so dobili ime tudi pionirski objekti.

Danes so večšine uporabe vrvi in postavljanja pionirskih objektov ena od pomembnih sestavin taborniškega programa. S to dejavnostjo gradimo povezanost v vodu, vzpodbujamo ustvarjalnost in inovativnost, timsko delo in fizično aktivnost - pa naj bo to na izletih, tekmovanjih, ali daljšem bivanju v naravi.

vplesti, da ga boste lahko uporabili kjerkoli (npr. pri izdelavi spalne vreče iz šotorskega krila - skozi luknje na vogalih ali pritrditev vrvi skozi klin pri plezanju...).

Pol bičev vozle

Za varovanje pri plezanju. Naredimo ga na vponki oz. sidrišču namesto varovanja z osmico ali drugimi tehničnimi pripomočki. Plezalec, ki ga varujemo, je privezan na tisti strani, kjer je zanka prekrížana.

Zanka cestnega razbojnika

Za privezovanje konja ali čolna, ker se hitro in enostavno razveže, če potegnemo za konec, kjer je zanka, z drugim koncec pa jo zategujemo.

Babji vozle

Za zavezovanje koncev. Je slabši od ambulantnega, ker tišči, drsi in se rad razveže - ne moremo ga zatisniti.

Ambulantni voz

Se uporablja v PP za zavezovanje obvez, ker je ploščat in ne tišči ter za zavezovanje in končevanje vezav enako debelih vrvi. Pri enostranski obremenitvi se lahko prevrže v kavbojski voz in začne drseti. To lahko preprečimo tako, da ga nadomestimo s kirurškim vozlom. Simbolično je upodobljen v znaku WOSM-a, taborniki pa z njim tudi zaključujemo vse vezave.

Kirurški voz

Ima enako uporabo kot ambulantni. Težje ga je dobro zatisniti, vendar pa se pri enostranski obremenitvi ne prevrže in ne more drseti.

Diagonalna vez

Za privezovanje prečk, ki se križajo pod katerim koli kotom (niso pravokotno). Vrzni vozel na enem drogu, nato drogova ovijamo najprej v eni in nato še v drugi smeri. Vez utrdimo s prečnim ovitjem in zaključimo z ambulantsnim vozlom.

Slabost te vezi je, da ni fiksna in jo je potrebno utrditi z dodatno prečko ali pa namesto nje uporabimo križno vez.

Križna vez

Za privezovanje prečk, ki niso pravokotno. To je kombinacija diagonalne in kvadratne vezi. Najprej naredimo začetni vazel, nato prečki ovijamo z ene strani, nato pa še z druge, kot pri diagonalni vezi. Prečki utrdimo z dodatnim ovijanjem, tako kot pri kvadratni vezi in zaključimo s prečnimi ovitji in ambulantsnim vozlom.

ročno naganjanje drevesa

dremo drevo tako, da se nanj takoj, ko je spodžagano ali spodsekano naslonimo z iztegnjenimi rokami in drevo potiskamo v smeri padca. Pri tem moramo stabilno stati na trdnih tleh. Pri naganjanju moramo paziti, da nas ne zadenejo padajoče veje s podirajočega ali okoliškega drevja. Seveda se tudi pri tem načinu podiranja takoj, ko drevo prične padati, umaknemo v smeri umika in z glasnim "Pada!" opozorimo ostale.

Ker nam kakšno drevo neizogibno obvisi, še nekaj besed o sproščanju obviselih dreves. Drevo lahko sprostimo z nihanjem in obračanjem. Lahko ga spodnesemo z lesenim kolom. Dokler visi ne smemo plezati nanj in ga obsekovati, podirati drevesa na katerem je obviselo in hoditi ali se zadrževati pod obviselim dre-

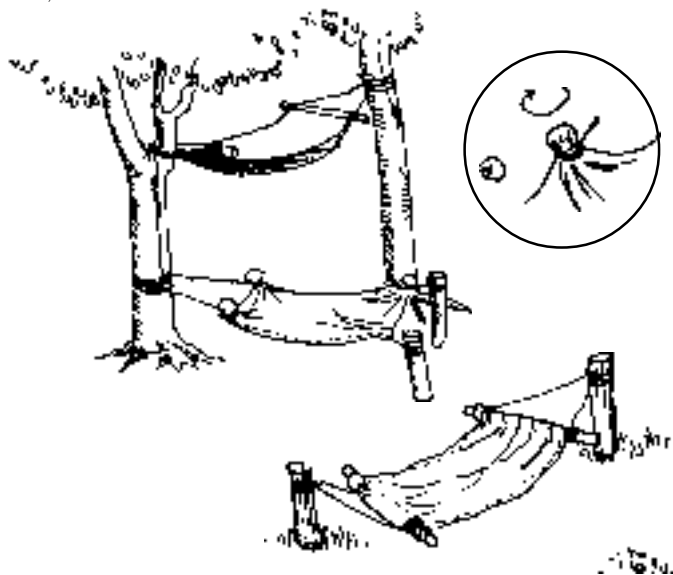

pravilno sproščanje obviseloga drevesa

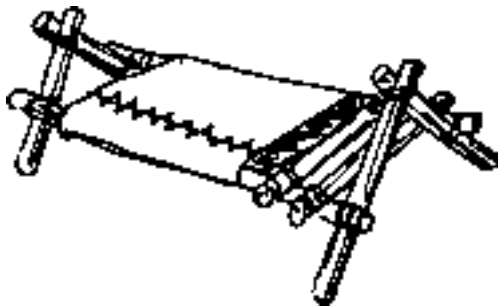

nepravilno sproščanje obviseloga drevesa

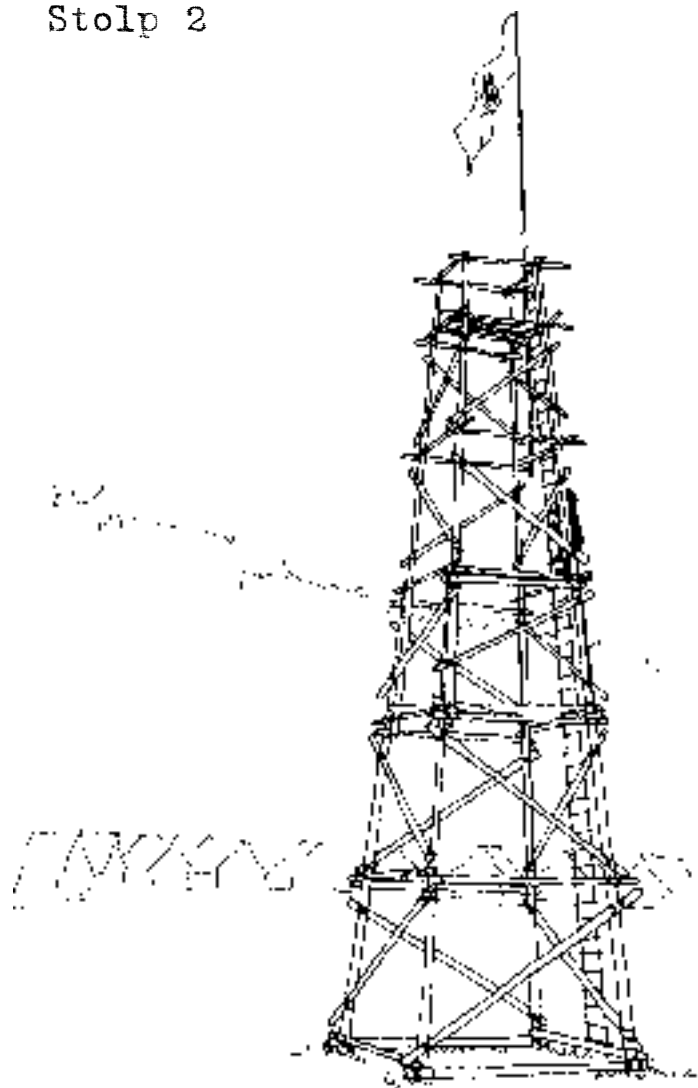
- **PLATNEN LEŽALNIK:** platno ali šotorsko krilo napnemo čez trdno in dvignjeno leseno ogrodje, ali pa ga obesimo tako, da vse štiri vogale privežemo; npr na drevo, kole...

- **POGRAD:** naredimo ga lahko na različne načine. Potrebujemo močnejše nosilno ogrodje, ki ga gosto prepletemo z vrstico, ali na ogrodje tesno drugo do druge pritrdimo tanjše prečke. Lahko prepletemo tanjše in bolj žilave palice v mrežo, ali pa samo ovijemo in pritrdimo platno okoli njega (tako kot pri prejšnjem primeru).

Stolp 2

KAZALO

VSEBINA	3
UVOD	5
Metodološki	
napotki	8
VRV	9
Materiali in tehnologija	
izdelave	11
Proizvodnja lanenega in konopljenega	
motvoza in vrvi	12
Proizvodnja motvoza in vrvi iz	
sintetičnih materialov (polipropilen)	13
Oblike navijanja	13
Klobka	13
Štrena	14
Kolobar	14
Lastnosti vrvi	15
Statična trdnost	15
Dinamična trdnost	15
Teža	16
Prednosti in slabosti vrvi	17
Konopljena vrv	17
Polipropilenska vrv	17
Poliamidna (najlonska) vrv	18
Vzdrževanje in shranjevanje	18
Zaključevanje	18
Vzdrževanje in shranjevanje	20

VOZLI	21
Nekaj nasvetov za učenje	23
Kavbojski vozec	24
Prusikov vozec (plezalni)	24
Vrzni vozec	24
(bičev, karabinski, ladijski, tovorni) ..	24
Pol bičev vozec	25
Zanka cestnega razbojnika	25
Babji vozec	25
Ambulantni vozec	26
Kirurški vozec	26
Presta	27
Enojni tkalski vozec (zastavni)	27
Dvojni tkalski vozec	27
Skrajševalni vozec	28
Gasilski vozec	28
Enojni ribiški vozec	29
Dvojni ribiški vozec (podaljševalni) ..	30
Trojni ribiški vozec	30
Vozli za navezavo trnka ali muhe	31
Osmica (enojna)	32
Dvojna osmica	33
Enojni mrtvi vozec (najlonski, pašnjak, nezategljiva zanka)	34
Dvojni mrtvi vozec	35
Mostni vozec	36
Napenjalni vozec (sidrni, ladijski)	37
Kravatni vozec	38
Križni vozec	39
Opičja pest (turška glava)	39
Spletena vrv	40
Preprosta pentlja (zanka s polvozlom)	40
Sredinska pentlja	41
Združevanje zank	42
VEZI	43

Kvadratna vez	45
Diagonalna vez	46
Križna vez	47
Vzporedna vez	48
Trojna vez (triangelska)	51
Triki z vrvjo	52
MATERIAL	53
Gozd	55
Les	57
Posek dreves	58
ORODJE	67
Nož	69
Sekira	70
Zamenjava toporišča	74
Brušenje	75
Žaga	76
Najpogostejše napake	77
Lopata in kramp	77
Kladivo	77
Dleto	78
Meter	78
Klini za naganjanje	78
Lesni sveder	79
Sidra	79
Škripci	82
BIVAKI IN LEŽIŠČA	85
Bivaki	87
Izbira terena	87
Letni bivaki	88
Uporaba različnih materialov in izdelava strehe	89
Zimski bivaki	94
Ležišča	98

Ležišča na tleh	98
Dvignjena ležišča	100
OGNJI IN OGNJIŠČA	105
Ognji	107
Kaj moramo vedeti o ognju	107
Prostor za ogenj	109
Kako prižgemo ogenj	111
Prižiganje brez vžigalic	111
Vrste ognjev	113
Ognjišča	115
Peči	116
Razsvetljava	117
Prva pomoč pri opeklinah	117
MALI PIONIRSKI OBJEKTI.....	119
Igre in spretnostno tekmovanje ..	122
Bumerang	122
Lok	124
Signalni stolp	126
Hoja s hoduljami (a-janje)	127
Ročne spretnosti.....	129
Piščalka	129
Mlinček na vodi	130
Frača	131
Bakla	131
Šege in navade.....	133
Stenčas	133
Krmišča, solnice, krmilnice	133
Taborni izumi.....	136
Sončna ura	136
Kompas	137
Glasbeni inštrumenti	139

Na bivakiranju	140
Krplje	140
Čoln	140
Ureditev pogojev za bivanje	144
Dvignjeno ognjišče	144
Topla voda	144
Videz tabora	149
Skladovnica za drva	149
Praktični pripomočki	151
Trinožnik	151
VEČJI PIONIRSKI OBJEKTI	153
Izbira prostora	155
Jambor	158
Mostovi	160
Most 1	164
Most 2	166
Izdelava vhoda - stolpa	169
Stolp 1	170
Stolp 2	172
VIRI IN LITERATURA	183
KAZALO	185

Taborniški priročnik Vozli in pionirski objekti

Izdala in založila: Zveza tabornikov Slovenije

Za založnika odgovarja: Igor Bizjak

Avtorji: Maja Cvek (vozli in vezave, bivaki in ležišča, manjši pionirski objekti), Aleš Ferenc (ognji in ognjišča), Tadej Pugelj (vrv, manjši pionirski objekti), Gašper Rupnik (material, manjši pionirski objekti), Miroslav Vičič (orodje, manjši pionirski objekti, večji pionirski objekti, bivaki in ležišča).

Pri pripravi je sodeloval Dipl. inž. Anton Omejec in Andrej Rutar, pomočnik načelnika za program ZTS za vejo PP.

Fotografije: Igor Bizjak, Tadej Pugelj, Gašper Rupnik, Miroslav Vičič

Ilustracije: Igor Bizjak, Irena Gantar, Simona Ferenc, Nina Slejko

Lektura: Marta Lešnjak

Oblikovanje: Igor Bizjak

Grafična priprava in tisk: Tridesign d.o.o.

Naklada: 1500 izvodov

Ljubljana, marec 2001

ISBN 961-6134-27-2

9 789616 134279